

Asia: VN/34790/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi VN/34790/2022.

Kemianteollisuuden tavoitteena on olla luontopositiivinen ja hiilineutraali vuoteen 2045 mennessä osana omaehtoista vastuullisuusohjelmaa, Responsible Care, (lue lisää: <https://www.kemianteollisuus.fi/fi/vastuullisuus/hiilineutraalikemia2045/>). Tavoite ei ole helppo ja erilaisissa jatkoselvityksissä onkin tunnistettu kriittisiä tekijöitä, joita tavoitteen saavuttaminen tulee vaatimaan niin toimintaympäristöltä kuin toimialan yrityksiltä itseltään. Selvityksien perusteella on kuitenkin selvää, että kemianteollisuuden yritysten on mahdollista kutistaa hiilijalanjälki minimiin ja samalla kasvattaa kädenjälki todella suureksi. Toisin sanoen, kutistaa tehtaiden suorat päästöt Suomessa ja mahdollistaa samalla globaaleille asiakkaille merkittävät päästövähennykset.

Luontopositiivisen ja hiilineutraalin kemianteollisuuden saavuttaminen tulee vaatimaan massiiviset investoinnit esimerkiksi sähköistymiseen, sekä hiilineutraaliutta tukeviin vaihtoehtoihin raaka-aineisiin. Tasapuolisella ja kilpailukykyisellä toimintaympäristöllä, sekä riittäväillä hiilivuotosuojilla tulee olemaan merkittävä rooli tavoitteiden saavuttamisessa.

Kemianteollisuus ry:n yksityiskohtaisemmat näkemykset

1. Toimeenpanossa tulee keskittyä yritysten auttamiseen ja neuvomiseen sanktioiden sijaan

Hiilirajamekanismi ollaan ottamassa käyttöön nopealla aikataululla ja EU:sta on tulossa vielä huomattava määrä lainsäädäntöä. Etenkin alkuvaiheessa on tärkeää, että yrityksille tarjottaisiin mahdollisimman paljon apua uusien velvoitteiden täyttämiseksi. Sanktioiden käyttämisen kynnyks tulee pitää korkealla.

2. Tolkua kasvavaan byrokratiaan ja lisätyöhön

Hiilirajamekanismi tulee aiheuttamaan huomattavan määrän tiedonkeruutarpeita, raportointi ja todennustarpeita. Näihin tulee löytää selkeitä ja mahdollisimman yksinkertaisia ratkaisuja, jotta mekanismi saadaan toimimaan mahdollisimman sujuvasti mahdollisimman pienellä lisävaivalla. Suomen tulee ajaa EU-tasolla päätettävään tarkentavaan lainsäädäntöön edellä mainitulla periaatteella mahdollisimman sujuvia käytäntöjä. Lisäksi on tärkeää pyrkiä huomioimaan kyseinen periaate myös kansallisessa lain tulkinnassa.

3. Viennin suojaaminen on edelleen ratkaisematta

Vihreässä siirtymässä on merkittävää kasvupotentiaalia ja uusia vientimahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Hiilirajamekanismi ei tuo kuitenkaan minkäänlaista suojaa viennille vaan päinvastoin heikentää EU:n ulkopuolisen viennin tilannetta, koska mekanismi syrjäyttää samaan aikaan päästökaupan hiilivuotosuojat. Suomen tulee ajaa aktiivisesti tähän epäkohtaan korjausta.

Tikka Tuomas
Kemianteollisuus ry